

ASD-EAST

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ASD-EAST: Otkrivanje potrebe za usavršavanjem stručnjaka

Prof.dr.sc. David Preece
Sveučilište u Northamptonu

ASD-EAST – situacijska analiza

- Prva aktivnost bila je situacijska analiza kojom smo prikupili najnovije podatke o trenutnim modelima i praksi koja se odnosi na osposobljavanje stručnjaka (edukacijskih rehabilitatora/učitelja) u području PSA, kao i otkrivanje njihovog trenutnog znanja, stavova i potreba za dodatnim usavršavanjem
- Sveučilište u Northamptonu pregledalo je literaturu koja se odnosi na opće obrazovanje stručnjaka o PSA (*Lessner Lištiaková & Preece, 2020, in press*).
- Partneri iz Hrvatske, Republike Sjeverne Makedonije i Poljske, pregledali su legislativu i prakse u njihovim državama
- Pregled literature bio je osnova za razvoj strukturiranog upitnika osmišljenog da otkrije razinu znanja, samopouzdanja i potrebu za dodatnim usavršavanjem stručnjaka (edukacijskih rehabilitatora/učitelja) u Hrvatskoj, Republici Sjevernoj Makedoniji i Poljskoj

2018-1-UK01-KA201-047872

Lijepi pozdrav, sada je opet red na meni, kao što već znate, ja sam David Preece, koordinator ASD-EAST projekta.

U ovoj prezentaciji predstaviti ću vam situacijsku analizu koja je bila osnova za razvoj naše edukacije i svih materijala.

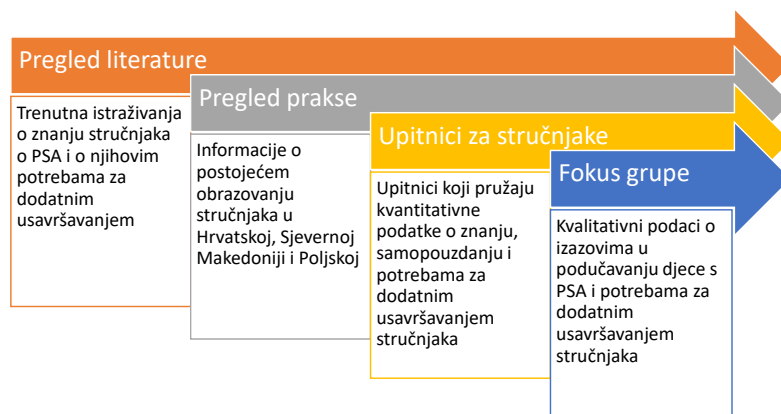
Ta aktivnost sastojala se od nekoliko faza.

Na početku je osoblje Sveučilišta u Northamptonu pregledalo sva istraživanja koja se odnose na edukaciju stručnjaka (edukacijskih rehabilitatora/učitelja) za rad s djecom s PSA.

U isto su vrijeme partneri iz Hrvatske, Republike Sjeverne Makedonije i Poljske, pregledavali legislativu i praksu u njihovim državama.

Osim što nam je pružila važne informacije o rezultatima najnovijih istraživanja, ova aktivnost služila je kao osnova za razvoj strukturiranog upitnika, koji je dizajniran kako bi identificirao razinu znanja, samopouzdanja te potrebe za usavršavanjem stručnjaka (edukacijskih rehabilitatora/učitelja) u Hrvatskoj, Republici Sjevernoj Makedoniji i Poljskoj o poremećaju iz spektra autizma te podučavanju djece s PSA.

Situacijska analiza

Dakle, kao što je ovdje prikazano, situacijska analiza provedena je kroz 4 faze.

Pregled literature, za koji je bilo zaduženo Sveučilište u Northamptonu, te pregled trenutne prakse.

Zatim su prikupljene perspektive stručnjaka na dva načina.

Prvo su kroz strukturirane upitnike koje su ispunjavali stručnjaci skupljeni kvantitativni podaci o njihovom znanju, samopouzdanju te potrebi za dodatnim usavršavanjem.

U isto vrijeme provodile su se i fokus grupe u Zagrebu, Skopju i Krakovu, sa stručnjacima (edukacijskim rehabilitatorima/učiteljima) iz posebnog i redovnog sustava obrazovanja, a koje su imale za cilj prikupiti informacije o izazovima u podučavanju djece s PSA i potrebama za dodatnim usavršavanjem stručnjaka.

Pregled literature: ključne teme

Teme	Područja vještina
<ul style="list-style-type: none">• Znanje, vještine i samopouzdanje stručnjaka• Komunikacija i socijalne vještine učenika s PSA• Nošenje sa nepoželjnim ponašanjima učenika s PSA• Prilagodbe i modifikacije metoda podučavanja i učenja za učenike s PSA• Suradnja s ostalim edukacijskim rehabilitatorima/učiteljima• Suradnja s ostalim stručnjacima• Suradnja s obitelji	Vještine podučavanja (opće) Specijaliziranje vještine podučavanja Vještine suradnje

2018-1-UK01-KA201-047872

Nakon analize literature, identificirali smo 3 osnovna područja koja su iz nje proizašla. Istraživanja diljem svijeta su pokazala kako je stručnjacima (učiteljima) potrebno više vještina i znanja za podučavanje učenika s PSA.

Nedostajalo im je znanja o autizmu, vještina ali i samopouzdanja u vještine za učinkoviti rad s djecom s PSA.

Pokazalo se da je za određene aspekte rada potrebno imati neke specifične vještine i obrazovanje.

Ti aspekti rada odnose se na poticanje komunikacije i razvoja socijalnih vještina učenika na spektru, nošenje sa nepoželjnim ponašanjima, kurikulumu i metoda podučavanja, ali i okoline kako bi na najbolji mogući način odgovorili na potrebe učenika na spektru.

Na posljetku, bilo je jasno da stručnjaci nemaju odgovore na sva pitanja te im je jako teško nositi se sa svim izazovima ako rade u izoliranim uvjetima.

Stoga je posljednje područje identificirano ovom analizom ono koje se odnosi na suradnju s drugim učiteljima, stručnjacima, i naravno, sa roditeljima i obiteljima.

ASD-EAST – upitnici za stručnjake

- Upitnikom su skupljeni kvantitativni podaci koji se odnose na:
 - Znanje i razumijevanje stručnjaka o PSA
 - Stavove stručnjaka prema različitim oblicima obrazovnih pristupa za učenike s PSA (i opseg u kojem se koriste)
 - Samopouzdanje stručnjaka u njihove vještine odgovaranja na edukacijske potrebe učenika s PSA
 - Evaluacija vlastite potrebe za usavršavanjem
- Između studenog 2018. i veljače 2019. stručnjacima je podijeljeno ukupno 560 upitnika, a vraćeno 340. Nakon pročišćavanja podataka, korišteno je 294 upitnika (103 iz Hrvatske, 73 iz Republike Sjeverne Makedonije, 118 iz Poljske)
- U prosincu 2018. održane su fokus grupe kroz koje su prikupljeni kvalitativni podaci od stručnjaka iz posebnog i redovnog obrazovnog sustava iz Krakova, Skopja i Zagreba
- Članak koji sadržava kvantitativnu analizu trenutno je u postupku recenzije (*Lisak et al.*)

2018-1-UK01-KA201-047872

Upitnik je razvijen u svrhu prikupljanja kvantitativnih podataka o znanju i razumijevanju PSA od strane stručnjaka, njihovim stavovima prema različitim obrazovnim pristupima koji se često koriste u radu s učenicima s PSA (i opsegu u kojem se pojedina metoda koristi), njihovom samopouzdanju u vještine odgovaranja na edukacijske potrebe učenika s PSA te o tome kako identificiraju i evaluiraju vlastite potrebe za usavršavanjem. Između studenog 2018. i veljače 2019. upitnik je podijeljen je stručnjacima (edukacijskim rehabilitatorima /učiteljima) diljem Hrvatske, Republike Sjeverne Makedonije i Poljske.

Od 560 podijeljenih upitnika, vraćeno je 340.

Kada smo pročitili upitnike koji nisu bili u potpunosti ispunjeni ili u kojima ispitanici nisu odgovarali kriteriju za odabir uzorka, ostalo je 294 upitnika koje smo koristili (103 iz Hrvatske, 73 iz Republike Sjeverne Makedonije i 118 iz Poljske).

A u prosincu 2018., kroz fokus grupe prikupili smo kvalitativne podatke od stručnjaka iz posebnog i redovnog obrazovnog sustava iz Krakova, Skopja i Zagreba.

ASD-EAST upitnici – tko ih je ispunio?

- Ispitanici – n = 294: 94% žena, 6% muškaraca
- Dob: 41% imaju između 20-35 godina, 44% imaju između 36-50 godina, 14% ima preko 50 godina
- 53% ispitanika radi u posebnom obrazovnom okruženju, 47% ispitanika radi u redovnom obrazovnom okruženju
- 93% ispitanika radi u urbanom području, 7% ih radi u ruralnom
- 80% ispitanika ima magisterij ili doktorat, 20% ih ima bakalaureat
- Iskustvo: <1 godine: 29%; 1-5 godina: 32%; 6-10 godina: 19%; >10 godina: 20%

2018-1-UK01-KA201-047872

94% ispitanih stručnjaka je ženskog spola što je reprezentativno za profesije u zemljama u kojima se istraživanje provodilo.

Dvije petine ispitanica/ka je mlađe od 35, sličan broj ispitanica/ka ima 36-50, a 14% ispitanica/ka ima preko 50 godina.

Ostvarena je i ravnoteža između redovnog i posebnog obrazovnog sustava u kojima 53% stručnjaka radi u posebnom obrazovnom okruženju, a 47% u redovnom.

Velika većina (93%) radi u urbanom području. Samo 7% stručnjaka, od populacije stručnjaka koji rade u redovnom obrazovnom okruženju, rade u ruralnom području.

Stručnjaci su većinom visoko obrazovani i imaju iskustva u radu s učenicima s autizmom.

80% ih je imalo magisterij ili doktorat, što je indikativno za organizaciju obrazovnog sustava za stručnjake (edukacijske rehabilitatore /učitelje), posebice u Hrvatskoj i Poljskoj.

Minimalna razina obrazovanja svih stručnjaka je bakalaureat.

Manje od 30% stručnjaka imalo je manje od godinu dana iskustva, 32% je imalo između godine i pet godina iskustva; a ispod 20% stručnjaka imalo je između 6 i 10 godina iskustva; slično je bilo i sa ispitanicima koji su imali iznad 10 godina iskustva.

Stavovi i razumijevanje stručnjaka

- **Neki ispitanici imaju „uske” i stereotipne stavove o autizmu, te se njihovo razumijevanje temelji na netočnim činjenicama**
 - 53% misli da većina ili sve osobe s autizmom ne mogu uspostaviti kontakt očima
 - 38% misli da djeca s autizmom ne žele prijatelje
 - 17% misli da osobe s autizmom nemaju emocije
- **Razlike u stavovima između tri države**
 - 73% Hrvata i 53% ispitanika iz Sjeverne Makedonije misli da se djeca s autizmom ne mogu obrazovati zajedno s vršnjacima tipičnog razvoja
- **Učitelji u sustavu redovnog obrazovanja vjerojatnije imaju:**
 - **netočna uvjerenja** – kao npr. da djeca mogu „prerasti” PSA (33% prema 19%)
 - **pesimistične poglede** s obzirom na obrazovanje učenika s PSA
 - umanjuju važnost **primijenjenih i specijaliziranih pristupa**

2018-1-UK01-KA201-047872

Odgovori ispitanika pokazali su da neki stručnjaci imaju „uske” i stereotipne stavove o autizmu, te se njihovo razumijevanje temelji na netočnim činjenicama.

Primjerice, njih 53% misli da većina ili svi pojedinci s autizmom ne mogu ostvariti kontakt očima, 38% misli da djeca s autizmom ne žele imati prijatelje, a 17% misli da nemaju emocije.

Postoje razlike u stavovima između tri države, ali i razlike u stavovima između stručnjaka u posebnom i redovnom obrazovnom okruženju.

Rezultati prikazuju kako će stručnjaci koji rade u redovnom obrazovnom okruženju vjerojatnije imati više netočna uvjerenja o autizmu, pesimističnije poglede na obrazovanje djece na spektru, te smatrati primijenjene i specijalizirane pristupe manje važnima.

Prethodno obrazovanje

- 66% ispitanika obrazovalo se u području PSA na fakultetu; 66% se usavršavalo poslije fakulteta- ALI uglavnom samo **usvajajući teorijska znanja**
- Manje od 60% se educiralo u području **metoda podučavanja**
- A još manje njih imalo je **praktično iskustvo** tijekom obrazovanja

Sadržaj obrazovanja	Teorijsko obrazovanje o autizmu	Metode podučavanja i intervencije	Praktično iskustvo
	205 (69.7%)	169 (57.5%)	125 (42.5%)

2018-1-UK01-KA201-047872

Prijašnje fakultetsko obrazovanje dvije trećine ispitanika, obuhvaćalo je rad s djecom s PSA. Isti broj ispitanika dodatno se educirao u tom području. Unatoč tome, njihovo obrazovanje bilo je uglavnom teoretsko: manje od 60% ispitanika učilo je o metodama podučavanja, a još manje je prilikom obrazovanja imalo priliku vježbati naučeno u praksi.

Edukacija i percepcija o sposobnosti s obzirom na specifične pristupe

- Iako je 58% stručnjaka izvijestilo o nekom obliku edukacije, upitnik je otkrio:
 - **vrlo nisku razinu ukupnog obrazovanja u području često korištenih pristupa (10-25%)**
 - **još niže samopouzdanje u njihovo korištenje (1-8%)**
 - stručnjaci iz posebnog obrazovnog sustava imali su malo bolje rezultate od stručnjaka iz redovnog obrazovnog sustava

2018-1-UK01-KA201-047872

Nadalje, iako je 58% ispitanika izvijestilo o nekom obliku edukacije o PSA, upitnici su otkrili da je jako mali broj njih bio educiran o često korištenim pristupima u podučavanju (između 10-25%), a stručnjaci su izvijestili o još nižem samopouzdanju za njihovo korištenje (1-8%).

Stručnjaci u posebnom obrazovnom okruženju bili su bolje educirani, i izrazili su više samopouzdanja od stručnjaka u redovnom.

Primjeri specifičnih pristupa

Specifičan pristup	Obrazovanje	Samopouzdanje	Korištenje pristupa ponekad/svakodnevno
TEACCH	15.3%	6.5%	71.8%
Socijalne priče	15.6%	5.1%	79.9%
AAC: znakovni jezik, PECS	23.2%	8.2%	60.9%
Socijalne vještine	11.6%	4.1%	84.5%
ABA	13.3%	5.1%	79.2%
Senzorni pristupi	17.7%	6.8%	78.6%

2018-1-UK01-KA201-047872

Primjerice, samo 15% ispitanika educirano je za korištenje nekog oblika TEACCH pristupa, a njih samo 6,5% osjećalo je samopouzdanje da ga koristi. Sličan broj stručnjaka educiran je za korištenje socijalnih priča, no samo 5% njih je bilo dovoljno samopouzdana da ih koristi. A, kako treći stupac prikazuje, ove metode su one koje se često koriste u školama. Socijalne priče se koriste gotovo dnevno u 80% učionica, a TEACCH u preko 70% njih.

• PSA – prikladne strategije – obrazovanje i korištenje

- Unatoč niskoj razini obrazovanja/edukacije i samopouzdanja, mnogi specifični pristupi koriste se u sve tri države
- Stručnjaci u posebnom sustavu obrazovanja češće koriste specifične pristupe za rad s djecom s PSA od stručnjaka u redovnom sustavu
- Mnogo stručnjaka koristi specifične pristupe ili bez edukacije o njima ili bez osjećaja samopouzdanja u njihovo korištenje

2018-1-UK01-KA201-047872

Informacija koja nam je bila izuzetno važna je da unatoč tome što za njih nisu bili dovoljno educirani te nisu imali samopouzdanja u njihovo korištenje, stručnjaci iz sve tri države koristili su mnogo specifičnih metoda i pristupa.

I to su više činili oni iz posebnog obrazovnog okruženja.

Samopouzdanje u nošenju sa specifičnim teškoćama i izazovima

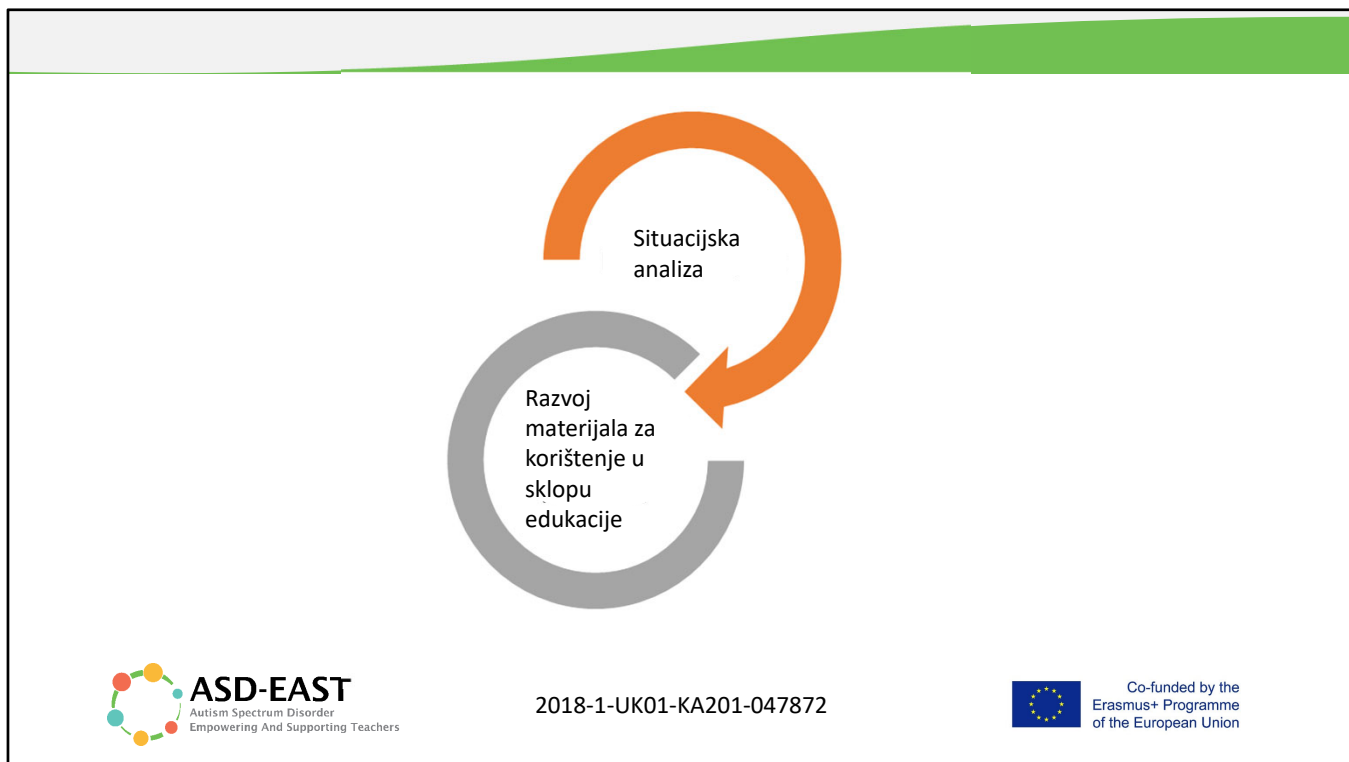
- Područja najnižeg samopouzdanja:
 - nošenje sa anksioznošću (31%)
 - poticanje izmjene reda (33%)
 - odgovaranje na senzorne potrebe (36%)
 - odgovaranje na ponašanja i emocije (37%)
- Stručnjaci u posebnom sustavu obrazovanja imaju uglavnom više samopouzdanja od stručnjaka iz redovnog sustava
 - Više od pola stručnjaka u redovnom obrazovanju ima niže samopouzdanje u svim područjima
 - Preko pola stručnjaka u posebnom sustavu obrazovanja samopouzdanje je u $\leq 30\%$ područja
- Više od 90% svih stručnjaka izrazilo je želju za dodatnim edukacijama, koje se temelje na **praktičnim strategijama**
- **Pronalasci fokus grupe potvrdili su rezultate upitnika**

2018-1-UK01-KA201-047872

Pitali smo stručnjake koliko se samopouzdanje osjećaju u nošenju sa određenim poteškoćama i izazovima s kojima su suočeni prilikom podučavanja djece s autizmom. Podaci su pokazali da postoje mnogobrojna područja u kojima se osjećaju nesigurno. Primjerice, samo 31% učitelja osjeća samopouzdanje u nošenju sa anksioznošću njihovih učenika i samo 36% u pružanju podrške i odgovaranju na njihove senzorne potrebe. Stručnjaci u posebnom obrazovnom okruženju uglavnom osjećaju više samopouzdanja od učitelja u redovnom. Više od pola stručnjaka iz redovnog okruženja imalo je malo samopouzdanja u nošenju sa identificiranim teškoćama i izazovima; dok je više od pola stručnjaka iz posebnog okruženja osjećalo samopouzdanje za nošenje sa 30% teškoća i izazova. Podaci dobiveni u fokus grupi potvrdili su nisko samopouzdanje stručnjaka i njihovu potrebu za potporom i edukacijom, a više od 90% njih izrazilo je potrebu za daljnjim usavršavanjem, koje je usmjereno na jačanje praktičnih vještina i strategija.

Informacije prikupljene situacijskom analizom služile su kao osnova za sadržaj ASD-EAST edukacija i materijala.

U sljedećoj prezentaciji, moja kolegica Ivana Lessner Listiakova reći će nešto više o njima.

• Zahvale

- Hvala mojim kolegicama koje su vodile aktivnosti situacijske analize u tri države
 - Doktoricama Jasmini Stošić i Nataliji Lisak Šegota, Sveučilište u Zagrebu
 - Doktorici Jasmini Troshanskoj, Autizam Makedonija Plava kriješnica
 - Profesorici Joanni Kossewskoj i kolegama, Pedagoško sveučilište u Krakovu
- Posebno hvala doktorici Nataliji Lisak Šegota koja je vodila proces analize podataka i doktorici Ivani Lessner Listiakovoj koja je vodila pregled literature

2018-1-UK01-KA201-047872

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Htio bih se zahvaliti svojim kolegicama koje su vodile situacijsku analizu u tri države, doktoricama Jasmini Stošić i Nataliji Lisak Šegota u Hrvatskoj, doktorici Jasmini Troshanskoj u Skopju i profesorici Joanni Kossewskoj i njenim kolegama u Poljskoj. Posebne zahvale idu doktorici Nataliji Lisak Šegoti koja je vodila analizu podataka i doktorici Ivani Lessner Listiakovoj koja je vodila pregled literature.

Disclaimer

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

2018-1-UK01-KA201-047872

